

Luka 6,43-49

Propovijed: **Govor na Gori #6**

napisao: Danijel Dragaš

2024.

ISUS DOKAZUJE SMISLENOST DOKTRINA KROZ NARATIVE

1. (Luka 6,43–45) *Doista, nema dobra stabla koje rodi zlim rodом niti, s druge strane, zla stabla koje rodi dobrim rodом. Svako se, naime, stablo prepoznaje po svome rodу. Jer, ne беру se s trnja smokve ni s drače grožđe. Dobar čovjek, iz dobre riznice srca svoga, iznosi dobro, a zao čovjek, iz zle, iznosi zlo, jer mu usta govore ono čega je puno srce.*

1.1. Opet snažne izjave našeg Učitelja. Mnogo se toga može reći o ovim stihovima, ali zbog teme „Tko će baštiniti kraljevstvo Božje“ ostajemo na glavnim tračnicama koje vode k tom odgovoru. Opet ću koristiti priču da pokušam objasniti što je Isus mislio pod tim izjavama, ali ovaj put ću koristiti njegovu priču koju je ispričao svome narodu. Razlog tome je da i vi sami uvidite da moje priče idu rame uz rame s Isusovim učenjem, a drugi razlog je da uvidite što je zapravo važno, i pod tim mislim ovo: kršćanske denominacije su se kroz povijest uvijek međusobno kritizirale zbog svojih teoloških uvjerenja (doktrina). Kao vodstvo su isto tako poučavale svoje vjernike unutar zajednice istim vjerovanjima, tako da su i obični vjernici mnogo puta kroz povijest iskazivali svoje nezadovoljstvo zbog svojih teoloških uvjerenja prema vjericima iz drugih zajednica. Drugim riječima, doktrine jednih su kroz povijest, nažalost, uvijek bile mač – opravdanje da se ozlijedi neprijatelj u njihovim očima.

1.1. Što je s Isusom? Kako je on to činio? Isus je, za razliku od kršćanskih denominacija, koristio životne priče pojedinaca da bi dokazao da su teološka uvjerenja farizeja, a i njegova naroda, pogrešna. Samo da napomenem, farizeji su, isto kao i kršćanske denominacije, složili svoja teološka uvjerenja (doktrine) u sustav vjerovanja i, nažalost, zbog njih su često ozljeđivali, osuđivali i vršili pritisak nad onima koji nisu vjerovali niti prakticirali ta vjerovanja u svom životu.

1.2. Idemo vidjeti kako je Isus suočavao svoj narod, a i religijsko vodstvo, s time da su njihova uvjerenja pogrešna. U Luki 10,25–37 imamo dijalog između zakonoznanca i Isusa, gdje Isus odgovara na pitanje koje brine zakonoznanca: „Učitelju, što moram učiniti da baštinim život vječni?“ Isus ga potiče da mu sam odgovori što piše u Mojsijevom zakonu da mora učiniti. Zakonoznanac mu odgovara i dobro odgovara, ali to ne znači da je to i vršio u svom životu; to ne znači da on zapravo zna što Bog stvarno traži od njega kroz te zapovijedi.

1.3. I zašto tako mislim? Naime, krivo naučene i krivo tumačene Mojsijeve zapovijedi od strane farizeja lako su učinile da čovjek selektira tko je njegov bližnji, a tko nije. Mnogi su to činili, mnogi su zanemarivali pokazati dobrotu onima koji su bili u potrebi samo zato što su ih zakonoznanci, farizeji i članovi farizejske sljedbe svrstali u skupinu „nebližnjih“. Isus, znajući to, odlučuje ispričati priču o Samarijancu. I prije nego uđemo u tekst, napraviti ću mali uvod.

1.4. Samarijanci su bili narod druge klase u očima Židova, a Židovi su ih mrzili i na nacionalnoj i na religijskoj osnovi.

— Jedno ide uz drugo, zar ne? Nažalost, povijest nam to potvrđuje. —

1.5. Dobro, nastavimo, Židovi su vjerovali da su superiorniji u znanju Svetog pisma u odnosu na Samarijance, i to su stvarno bili, jer su Samarijanci vjerovali samo u prvih pet knjiga Starog zavjeta, dok su Židovi vjerovali u cijeli Stari zavjet. Što znači da je, u očima jednog Židova, ako nisi vjerovao u Sveti hram, ako nisi pripadao farizejskoj sljedbi, ako nisi vjerovao u cijelu Toru (Stari zavjet), to bilo isto kao da ne vjeruješ u jedinog i pravog Boga.

1.6. Zbog svega navedenog, Samarijanci su bili mržen narod od strane Židova. Zašto? Zato što su Židovi vjerovali da su njihova teološka uvjerenja temelj spasenja svakog Židova koji u njih povjeruje, a pošto su Samarijanci to odbacili tijekom povijesti, oni su bili ne samo neprijatelji Židova, nego i Božji neprijatelji. Otprilike su Židovi mislili u svojim srcima o Samarijancima ovako: „*Mi smo superiorniji u znanju o tome tko Bog jest, oni ne znaju tko je zapravo Bog i zbog toga nemaju temelj spasenja koji mi imamo.*“

1.7. S druge strane, Samarijanci su činili istu stvar – vjerovali su da je njihov izbor, to jest koje su knjige pravo Sveto pismo, temelj njihova spasenja. I zbog toga su mrzili Židove jednako. Ništa novo pod suncem, dragi moji – crkva sama sebi to isto čini već stotinama godina, nažalost.

1.8. S tim rečeno, Isus ulazi u svijet i kroz priču daje odgovor svome narodu, Samarijancima, ali i nama. Tko je onaj koji će baštiniti kraljevstvo Božje? Tko je čovjek dobra srca, a tko čovjek zla srca?

EVANĐELJE SE ŽIVI SVAKI DAN ILI SE NE ŽIVI UOPĆE

2. Primijetimo da Isus kroz priču ne stavlja teološka uvjerenja na stol. On ne kaže: ako vjerujete u te i te doktrine, bit ćete spašeni; ili: ako pripadate toj i toj sljedbi, bit ćete spašeni; ili: ako bolje poznajete Sveto pismo od drugih, bit ćete spašeni. Ne, to nije ono čime Isus razoružava svog sunarodnjaka dok mu odgovara na postavljeno pitanje. Isus ga poučava da je život Evanđelja nešto što se živi svaki dan – ili se ne živi uopće – i odluke ljudi koje spominje u priči to dokazuju.

2.1. S jedne strane imamo velike duhovne vođe Izraela, ljude koji su u očima naroda bili primjer koji se mora slijediti ako želiš biti onaj koji će baštiniti kraljevstvo Božje. Dok, s druge strane imamo Samarijanca, vjerojatno običnog čovjeka koji je putovao zbog posla u drugi grad.

2.2. Možemo pretpostaviti da Samarijanac nije bio uronjen u Sveto pismo kao ona dvojica. Dodajmo i ovo: da je on, kao i Židovi, bio učen da mrzi one druge od strane svojih učitelja. Ipak, on odlučuje

učiniti ono što je dobro u očima Boga, on odlučuje *ljubiti bližnjega svoga*, ne zato što je Samarijanac emotivno ljubio tog čovjeka, nego zato što je znao da je to pravedno učiniti pred Bogom.

— On je čovjek koji tuguje jer mrzi, svjestan svojih nedostataka, svjestan da je siromašan duhom. Njegov mu je život pokazao da je nepravedno biće koje prelako želi zlo drugome, ali za razliku od većine, on je poslušao svoju savjest. —

2.3. Samarijanac je kroz svoj život, za razliku od religijskih vođa, počeo istinski ljubiti Božju viziju pravednosti, iako je imao samo pet knjiga Starog zavjeta. I kad si blagoslovljen, kad si izabran, kad ti Bog da novo srce – to je dovoljno.

— Dragi moji, slijedeće što ću reći želim da zapamtite: dovoljno je znati i vjerovati samo u pet knjiga Starog zavjeta — i to Boga ne sprječava da vas učini baštinicima kraljevstva Božjega. Štoviše, i ako ne znate niti jednu knjigu, ako ne razumijete zakone ni proroštva, to nije prepreka Bogu. Jer ako vas On želi u svome kraljevstvu, tamo ćete i doći. On je Bog — njemu ništa nije nemoguće. —

2.4. U redu, vratimo se događaju, mogu samo zamisliti kako je ova priča odzvonila u ušima zakonoznanca i ostalih koji su je slušali. Isus kroz ovu priču želi reći ovo: „*Ne samo da u kraljevstvo neće ući religijski vođe Izraela, nego ni oni koji ih slušaju. Ući će vaš neprijatelj kojem želite zlo, a zašto će ući? Zato jer je on onaj koji je blagoslovljen, njegovo srce pokazuje da ga je Bog izabrao da bude baštinik kraljevstva Njegova. Sve je u rukama Boga, dragi moj narode, i naše odluke koje donosimo u različitim životnim situacijama, kada vidimo da smo voljni pomoći usprkos našim uvjerenjima koja nam govore: 'Nemoj pomoći, mrzi', to može značiti samo jedno – to znači da ste izabrani.*“ Drugim riječima, Isus govori da su naši plodovi dokaz jesmo li ljudi dobra ili zla srca.

2.5. Prije nego što pređemo na slijedeće stihove, Još nešto želim podijeliti s vama: dobar čovjek u biblijskom smislu ne znači da nije sposoban učiniti zlo – itekako jest, i ako smo iskreni prema sebi, svi to činimo – ali naše će nas srce zbog toga osuđivati, i s vremenom ćemo sve više postajati nalik onom Samarijancu. Nećemo dopuštati da naša grešna narav stalno upravlja nama, borit ćemo se protiv nje do krvi, kako kaže apostol Pavao¹. U želji da pokazujemo plodove pravednosti, borit ćemo se i reći joj da odstupi; reći ćemo joj da sada ovdje vlada naš Bog Otac i naš Gospodin Isus Krist.

ČVRSTI TEMELJI

3. Dobro, nastavimo. (Luka 6,46–49) **Zašto me zovete: 'Gospodine, Gospodine!', a ne vršite što zapovijedam?** Pokazat ću vam komu je sličan tko god dođe k meni, čuje riječi moje i vrši ih. Sličan je graditelju kuće koji iskopa duboko te postavi temelj na litici. Nastane poplava, nahrupi potok na tu kuću, ali je ne može pokrenuti, jer je dobro sagrađena. A onaj koji ču, a ne izvrši, sličan je čovjeku koji sagrađi kuću na zemlji bez temelja. Navali na nju potok te se ona odmah sruši, i nastane velika ruševina te kuće.

3.1. Isus govori svome narodu da nije dovoljno samo reći naglas: „*Isus je moj Učitelj!*“ ili, u današnje vrijeme: „*Isus je moj Spasitelj!*“ Mi moramo biti proaktivni; naši plodovi moraju prvenstveno nama samima biti dokaz da smo blagoslovljeni. Ako nemamo dobre plodove, ako kroz vrijeme ne vidimo da

¹ Hebrejima 12,1-4 — kontekst stihova je vjernost Kristu, a ne doslovno samoranjavanje do krvi

postajemo na sliku Božje pravednosti, to može značiti samo jedno: „Nismo blagoslovljeni; mi smo čovjek koji je sagradio kuću na pijesku. Drugim riječima, kad nam život iscenira nevolju, naša će se vjera pokazati lažnom.“

3.2. Ali ako su naši plodovi *dobri* plodovi, onda smo čovjek koji je sagradio kuću na stijeni i, kada nevolje dođu, čvrsto ćemo ustrajati u vjeri — ne zato što smo snažniji, bolji, zato što smo više čitali Pismo, više se molili ili češće išli u crkvu, *ne*, ne zbog toga, nego iz jedinog razloga: „Zato što pripadamo Bogu Ocu.“

3.3. Kad bismo i htjeli pobjeći od Njega zbog nevolja koje podnosimo, nećemo moći! Naprotiv, ljubiti ćemo Ga u najtežim trenucima, zazivat ćemo Njegovo ime i ime Njegova Sina baš onda kada to najmanje „želimo“. On će nas dovesti do kraja puta; On je taj koji će nam kroz naše dobre plodove potvrditi da je na našoj strani i da nas nijedna nevolja ovoga svijeta ne može odvojiti od suverene volje našega Oca. A zašto? Zato što smo blagoslovljeni, jer smo Njegova djeca; mi ne pripadamo ovome svijetu — mi pripadamo Njemu i samo Njemu.

3.4. I to što ovdje govorim ide rame uz rame s Isusovom izjavom u Mateju 7,21: „Neće svaki koji mi govori: ‘Gospodine, Gospodine!’ ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskog Oca.“ A tko će vršiti Očevu volju? Onaj koji je blagoslovljen. Jedino će on moći živjeti plodove prave Božje pravednosti — ne zato što je sam po sebi takav, nego zato što mu je Bog, po svojoj milosti, darovao takav život. Ponavljam: to je *milost*; to ne dolazi od nas!

3.5. Malo sam se zanio — neka, to moj Otac zaslužuje! Polako dolazimo do kraja Isusova Govora na Gori, ali prije nego završimo, želim iznijeti nekoliko zaključaka, pod:

- a) Vjerujem da će biti blagoslovljeni oni koji vjeruju u Isusa i Bibliju, ali i oni koji nisu imali priliku čuti Evanđelje Isusa Krista ili su ga čuli krivo prezentirano — pa su ga zato odbili. U izvještajima Evanđelja vidimo da su farizeji krivo predstavljali svoga Boga, i svome narodu i ostatku svijeta. Apostol Pavao ih je u poslanicama zbog toga kritizirao: zbog njih se Božje ime često krivo proklamiralo². Znamo i po povijesti da je crkva mnogo puta krivo predstavljala Božje ime. Narodi su kroz stoljeća u ime Krista i Boga činili zlo drugim narodima; zbog naših krivih, ljudskih vizija pravednosti uvijek iznova smo jedni drugima nanosili zlo... pa se pitam: „Zašto bi oni koji možda i žele ući u kraljevstvo nebesko slušali nas — kad ih našim plodovima kroz cijelu povijest sprječavamo da to učine?“ Našim sramotnim kršćanskim plodovima često smo krivo predstavili našeg Gospodina Isusa i Njegovo Evanđelje — baš kao i Izrael u ono vrijeme. Zašto onda vjerujemo da smijemo reći: „*Rekao sam im Isusovo Evanđelje; nisu ga primili — dakle, neće baštiniti život vječni*“? Stvarno? Mislimo li doista da to možemo tvrditi? Nismo normalni ako tako mislimo... Previše je varijabli u životu, previše neobjašnjivih događaja kroz povijest — i u pojedinačnim životima i univerzalno. Premali smo. Nemoguće nam je znati cijeli život nekog čovjeka i sve razloge njegovih odluka. Zato vjerujem da možemo samo strpljivo promatrati ljude oko sebe i prepoznavati ih po njihovim plodovima. Plodovi će ih razotkriti. Tek tada — *možda* — možemo reći: „*On/ona će baštiniti kraljevstvo Božje*.“ Sve više od toga bilo bi bahato.

² Rimljani 2,23-24

3.6. Zašto uopće tako vjerujem? Zato što Isusov opis onih koji će biti blagoslovljeni leži u pričama koje sam naveo: one opisuju čovjekovo srce koje će biti blagoslovljeno, a ne njegovu usklađenost s određenim doktrinama. To znači da ne moraš biti kršćanin da bi bio blagoslovljen. Vjerujem da ćemo u Božjem kraljevstvu vidjeti i kršćanina, i muslimana, i budista, i hinduista, i Židova, itd., itd. A zašto? Zato što su naši plodovi ono što Bog traži od nas; i ako Bog stavi svoj Duh u čovjeka, on će, gdje god bio i iz koje god sljedbe dolazio, odražavati Božju sliku — vršit će u svom životu Božju pravednost. Dakle, iako u ovom životu možda nije upoznao Isusa, on će baštiniti kraljevstvo Božje.

3.7. A kad jednoga dana vidi Isusa — kad se On vrati drugi put — taj će čovjek u trenu shvatiti da je njegovo srce cijelo vrijeme pripadalo Gospodinu Isusu; prignut će koljeno i odati čast svome Kralju, svome Spasitelju, svome bratu po Božjoj milosti.

3.8. Moje vjerovanje u sve navedeno proizlazi iz Duha — iz očiju da vidim i ušiju da čujem — koji mi je darovao Bog. Ono uključuje: učenje Isusa Krista i apostola, priče kojima sam osobno svjedočio, priče koje sam čitao u povijesnim knjigama, priče koje sam čuo iz prve ruke od onih koji su im svjedočili, i naposljetku priče o herojima vjere Starog zavjeta: Abrahamu, Mojsiju, Davidu, Josipu, Sari, Jobu, Zahariji, Evi — nekima od njih je zajedničko što nikada nisu čuli o Isusu Kristu, a ipak su u svojim životima promicali Božju pravednost. Drugim riječima, u pričama koje im je Bog — kao autor — pripremio, hodali su s Njim u vjeri. I jednoga dana, kada uskrsnu zajedno sa svima nama, kad vide Isusa, shvatit će da je njihovo srce cijelo vrijeme pripadalo Gospodinu Isusu Kristu.

— Predivno mi je što slava spasenja ne pripada nijednoj sljedbi koja postoji otkad je svijeta: slava spasenja pripada samo Bogu Ocu — i On je može dati kome god hoće, kad god hoće... i dao ju je, i još je daje! —

Pod:

- b) Kroz propovijedi sam spominjao velike životne neprilike jednih, dok su drugi — u tuđim nevoljama — morali odlučiti hoće li pomoći ili neće. Što želim reći? Veliki plodovi su važni, ali mali plodovi nisu ništa manje važni. Molim vas, činite ovo što ću sada reći: svaki dan — ama baš svaki dan — potrudite se učiniti jedan mali plod, malo dobro djelo. Ako se vozite i vidite da nitko ne propušta auto sa sporedne ceste — vi stanite. Prepustite svoje mjesto u banci bahatom čovjeku koji se ubacio ispred vas i pravi se kao da nije ništa učinio. Napravite kolač suprugu iako vas po stoti put moli za isti. Ne ogovarajte susjede dok se nedjeljom okupite na kavi s obitelji. Pozdravite stranca na ulici, nasmiješite se dok to činite. Pozdravite gospođu koja cijeli dan radi na kasi i koju nitko ne doživljava; recite joj nekoliko lijepih riječi. Napravite supruzi doručak iako vam nije oprala robu koja vam treba sutra za put. Budite strpljivi s djecom, često se igrajte s njima; učite ih da pozdravljaju starije dok se šetate mjestom. Kad vidite da se starija susjeda muči s namirnicama, uskočite — odnesite joj vrećice do stana, popričajte, nasmijte je; tko zna kada joj je zadnji put netko posvetio pažnju. Kad prelazite cestu i auto vam stane, mahnate li sa smiješkom — uljepšat ćete dan vozaču. Postoje tisuće i tisuće malih plodova kojima možemo usrećiti bližnjega ili ga probuditi iz duhovne pasivnosti, a istodobno tim plodovima odgajamo sebe da budemo mudrija bića — bića koja žele živjeti, disati i ljubiti svaku sekundu svoga postojanja... Evanđelje našega Gospodina Isusa Krista.

- c) Možda ste iz Govora na Gori stekli dojam da promičem kako će temelj našega spasenja biti

naši plodovi. Neće. Postoji jedan jedini temelj našega spasenja: milost našega Gospodina Isusa Krista i ono što je On učinio za nas na križu. Ali da bismo razumjeli što je učinio, moramo proći kroz svoj vlastiti križ — a to je život u vjeri. Ako ustrajemo u vjeri usprkos nevoljama koje će nam život sigurno poslužiti; ako odlučimo činiti dobro usprkos uvjerenjima naše kulture koja nas je učila da diskriminiramo; ako se prepoznamo kao siromašni duhom; ako odlučimo činiti dobro i kad nas neprijatelj mrzi; ako plaćemo kad uočimo koliko smo promašili kao ljudska bića; ako prihvatimo Božju volju u svom životu premda nam se ne sviđa — to je znak da razumijemo Kristov križ i Njegovu milost. Ako svakoga dana sve više ljubimo Njegove zapovijedi, to znači da će nas On držati za ruku dok idemo u susret svome Bogu Ocu. Drugim riječima, naši će plodovi biti dokaz nama samima da nas je Bog izabrao — da nam je dao srce svoga Sina, srce koje iz dobre riznice iznosi dobro. I zato će Isus na Sudnji dan reći: „Zbog ljubavi koju je Filip, Renata, Danijel, Sandra, pokazao/la kroz svoje plodove prema meni i tebi, Oče, želim da bude moj brat/sestra u tvom i mojem kraljevstvu“, a Otac će reći: „Može, Sine!“ A zašto? Koliko god križ Kristov ima snagu u očima kršćana koji doista vjeruju u Njega i u značenje križa, u očima Boga Oca on ima još veće značenje. Zašto tako mislim? Zato što je Sin bio poslušan svome Ocu do same smrti na križu; zbog toga Isus ima Očevo uho. Otac sluša svoga Sina kad On kaže: „Zbog onoga što sam učinio, Oče — pošao na križ, prije svega da proslavim tvoje Ime — molim te, pusti u svoje kraljevstvo one koji imaju dobre plodove; pusti ih da budu moja braća i sestre u kraljevstvu koje si pripremio za nas.“

- d) Ne želim da dobijete dojam da doktrine nisu važne — itekako su važne ako su autentične biblijske doktrine — ali one nisu temelj našeg spasenja, barem ne na način na koji to crkva često vjeruje. I pod tim mislim: „Ako vjeruješ u Sveto Trojstvo, bit ćeš spašen“, ili: „Ako vjeruješ u vječni pakao, bit ćeš spašen“, ili: „Ako vjeruješ u Ime Isusa Krista, bit ćeš spašen“, ili: „Ako pripadaš našoj sljedbi i slušaš naše učenje, bit ćeš spašen“, itd. Doktrine jesu važne u životu vjernika i, na jedan način, one jesu temelj spasenja... Kada vjerujemo u biblijske doktrine, one nam daju *ključ* kako tumačiti svaki događaj u Svetom pismu; i kada razumijemo kontekst određenog događaja, tim *ključem* uspijevamo otključati ideju koju nam je autor cijelo vrijeme želio prenijeti. Kad nam ideja postane jasna, znamo što nam je činiti ako želimo baštiniti kraljevstvo Božje. Tako da — u tom smislu — one jesu temelj našeg spasenja.
- e) Ostanite gdje jeste, ostanite u kojoj god se kršćanskoj denominaciji nalazite; da biste promovirali Božju viziju pravednosti ne morate napustiti svoju sljedbu i otići u drugu. Bog nas je stavio tamo gdje je On htio da promoviramo Njegovu dobrotu. Odvojimo važno od nevažnog: dok god smo u ovome svijetu u kojem vladaju stavovi naših kultura i ljudska vizija pravednosti, od toga ne možemo pobjeći niti se sakriti. Zato stojmo čvrsto tamo gdje jesmo i promovirajmo Božju viziju pravednosti — iako će nas to možda koštati. Promovirajmo je unutar naše sljedbe, ali i izvan nje. Ljubimo one koje naša sljedba ne želi ljubiti, oprostimo onima koji ne žele oprostiti nama, budimo blagonakloni prema onima koji nas mrze, svjedočimo o Božjoj milosti svima koji nas pitaju za nju; ne uskraćujemo im to samo zato što znamo da vjeruju drukčije doktrine od naših, branimo potlačene ako imamo priliku to učiniti. Ne uzdižimo se iznad onih koji još ne poznaju Isusa Krista, pokažimo im svojim plodovima kako izgleda onaj koji stvarno ljubi Isusovo učenje. Plačimo i tražimo oprost od onih kojima smo kroz povijest nanijeli zlo, nemojmo se braniti kada nas netko napada pred drugima, ne koristimo iste alate zastrašivanja koje oni koriste protiv nas. Nemojmo mjeriti druge i govoriti: „On ili ona sigurno neće baštiniti vječni život“, oduprimo se toj misli; pomozimo im da uvide

koliko je život s Kristom ljepši, budimo strpljivi iako njihovi plodovi pokazuju da ih ne zanima što govorimo, budimo ustrajni i strpljivi s njima — baš kao što je i naš Otac strpljiv s nama.

3.9. Sve ovo možemo činiti gdje god se nalazili, zato ostanite gdje jeste i služite Bogu Ocu i našem Spasitelju Isusu Kristu; proslavite njihova imena svojim dobrim plodovima koji su plod dobrog srca — srca koje ste dobili na dar od Boga Oca.